

Eesti Arstide Liidu arvamus Riigikogu sotsiaalkomisjonile tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (TTKS) ja ravikindlustuse seaduse (RaKS) muutmise seaduse eelnõu kohta, mis käsitleb välisriigis kvalifikatsiooni omandanud arstide Eestis registreerimist.

Arvestades arstide puudust ja pensioniealiste töötavate arstide suurt osakaalu, peab arstide liit välisarstide Eestisse tööle tulekut vajalikuks, kuid nii nagu ei saa teha järeleandmisi nende erialases kvalifikatsioonis, ei tohi seda teha ka eesti keele oskuses.

Toetame kõigile välisarstidele kohustusliku tööpraktika ning vastavuseksami sooritamise nõude kehtestamist. Samuti peame endiselt väga vajalikuks piisava eesti keele oskuse nõude kehtestamist tööpraktika sooritajatele ja registrisse kantavatele tervishoiutöötajatele. Tegime seaduseelnõu koostamise käigus Sotsiaalministeeriumile korduvalt ettepaneku välisarstide keelenõuete kohta, mida kahjuks ei ole arvestatud.

Ka keeleinspeksiooni hinnangul on vaja kehtestada keeleoskuse nõuded tööpraktikale lubamiseks ja tervishoiutöötajate registrisse kandmiseks. Keeleinspeksioon osutab vastuolule EN direktiiviga 2013/55/EL:

„Samuti juhime tähelepanu, et eelnõu koostamisel ei ole arvestatud EN direktiivi 2013/55/EL punktist 26 tulenevat kohustust kontrollida keeleoskuse vastavust pärast kutsekvalifikatsiooni tunnustamist, mille juures on eriti rõhutatud seesuguse kontrolli vajalikkust **enne** spetsialisti tööle lubamist: „Eeskätt patsientidele taatava ohutusega seotud kutsealade puhul on oluline, et enne kui kutsetöötaja asub vastuvõtvast liikmesriigis kutsealal tegutsema, kontrollitakse vastavalt direktiivile 2005/36/EÜ ta keeleoskust.“

Nimetatud direktiivi artikkel 53 sätestab, et isikud, kes saavad kasu kutsekvalifikatsioonide tunnustamisest, peavad oskama vastuvõtvast liikmesriigis kutsealal tegutsemiseks vajalikke keeli.“

Teeme ettepaneku kehtestada nõue, et tööpraktikale lubatakse isikud, kes esitavad tõendi eesti keele oskuse kohta vähemalt B2 tasemel. Tervishoiutöötajate registrisse kandmiseks tuleb vastavalt keeleseadusele kehtestada C1 keeleoskuse taseme nõue (või vähemalt määrata tähtaeg nõutava keeleoskuse omandamiseks ja vastavalt sellele anda ka tähtjaline registreering).

Leiame, et eelnõu on vastuolus keeleseaduse ja valitsuse määrusega kehtestatud keeleoskuse nõuetega, mille järgi peavad arstid oskama eesti keelt C1 tasemel. Samuti sunnib see tööandjaid seadust rikkuma, kuna seletuskirja järgi sõlmitakse praktikat sooritavate välisarstidega tööleping. Tööpraktikale ei tohi lubada puuduliku eesti keele oskusega isikuid (kes on alles alustanud keele õppimist), sest see kahjustab arstiabi kvaliteeti ja võib ohustada patsiente.

Ei saa kohustada juhendama praktikante võõrkeeles ega eeldada, et ravisutuse personal täidab tõlgi ülesandeid. Me ei nõustu seletuskirja väitega, et tööpraktika sooritajate juhendamine sarnaneb residentide juhendamisele ega oma juhendajatele olulist mõju. Erinevalt residentidest ei valda praktikandid eesti keelt, mis oluliselt raskendab juhendamist. Eelnõu § 1 punkti 2 järgi loetakse tööpraktikal viibivate isikute tegevus selle isiku tegevuseks, kelle juhendamisel ja vastutusel ta tegutseb. Juhendajale pannakse ebamõistlikult suur vastutus, kui juhendataval puudub arsti tööks vajalik keeleoskus.

Samuti võib välisarstidel niimoodi tekkida väärarusaam, et Eestis arstina tööle asumiseks ei ole vaja osata eesti keelt C1 tasemel. Nad satuvad vastuolulisse olukorda, sest tervishoiutöötajate registrisse kandmine annab justkui õiguse töötada, kuid tööandjad ei tohi tegelikult nõutava keeleoskusega arsti tööle võtta.

Välisarstide eesti keele õpet tuleb igati toetada, mis on seda lihtsam, mida rohkem viibitakse keelekeskkonnas. Arstidel on eelkõige vaja omandada erialane keeleoskus, mille soodustamiseks tuleb tööpraktika sooritada raviasutustes, kus töökeskkond on täielikult eestikeelne.

Peame tööjõuprobleemi tervishoius regionaalpoliitiliseks küsimuseks. Pikemas perspektiivis teeme selle lahendamiseks ettepaneku eraldada riigieelarvest vahendid, et motiveerida Eesti arstide Ida-Virumaale tööle asumist. Samuti peaks soodustama välisriikides arstikutse omandanud noorte arstide astumist Tartu ülikooli residentuuri, kus nad omandaksid hea erialase kvalifikatsiooni ja eesti keele oskuse.